

Bosna: eksplozivni izveštaj

Author: [IWPR Balkans](#)

Dokumenti tajne policije Federacije BiH o opozicionoj stranci procureli do medija - sef obavestajne sluzbe podneo ostavku.

U obavestajnoj sluzbi Federacije Bosne i Hercegovine, jednom od dva konstitutivna bosanska entiteta, nastupio je prosle sedmice pravi metez kada je prvi covek ove sluzbe podneo ostavku neposredno nakon objavljivanja izveštaja o eksplozijama bombi koji je preko pripadnika sluzbe navodno procurio do medija.

Javno tuzilastvo Bosne i Hercegovine potvrdilo je novinske izveštaje saopstavajuci da je obavestajna sluzba Federacije BiH, FOSS, dostavila tuzilastvu materijal koji tereti vodeceg opozicionog politicara - predsednika Socijaldemokratske partije, SDP, Zlatka Lagumdziju za umesanost u niz podmetnutih eksplozija u Sarajevu pocetkom avgusta. On je energicno odbacio optuzbe i zatrazio od tuzilastva da utvrdi ko je odgovoran za ove napade.

Medjunarodna administracija u Bosni, Kancelarija Visokog predstavnika, OHR, izrazila je svoju zabrinutost zbog izveštaja u medijima. "OHR ocekuje od vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine da preduzme neophodne korake kako bi se razresila ova situacija", izjavio je 4. septembra na konferenciji za stampu portparol Vedran Persic. "Potom cemo razmotriti nas sledeci potez - ukoliko to bude potrebno."

"Ono sto je Bosni i Hercegovini uistinu neophodno - i sto se u potpunosti mora eliminisati - su politizovane akcije obavestajnih sluzbi usmerene na diskreditaciju pojedinih licnosti, pri cemu se izlazi iz okvira odgovarajuce demokratske kontrole. Reforme su imperativ. To je imperativ kako bi se zastitili gradjani i kako bi Bosna i Hercegovina postala moderna, funkcionalna demokratija - u potpunosti integrisana u Evropu", izjavio je Persic.

Portparol medjunarodne administracije u Bosni govorio je dan nakon sto je nacelnik FOSS-a Ivan Vuksic rekao da napusta svoj polozej. Vuksicevo saopstenje usledilo je nakon dva dana ispunjenih brojnim medijskim izveštajima o optuzbama protiv Zlatka Lagumdzije. Predsednik vlade Federacije BiH Ahmet Hadzispahic rekao je 3. septembra da ce se sprovesti zvanicna istraga o slucaju poverljivog izveštaja koji su procureli do medija, te da ce oni iz drzavnih sluzbi koji su za to odgovorni biti kaznjeni.

Poslednji dogadjaji predstavljace pravi sok za medjunarodnu zajednicu, a pogotovo za Visokog predstavnika Pedija Esdauna, koji je razresio duznosti prethodnog sefa obavestajne sluzbe Munira Alibabica u oktobru prosle godine upravo zbog toga sto je "isuvise slucajeva procurelo do medija".

Nije sasvim jasno ko je dostavio izveštaje obavestajne sluzbe medijima, koji se uglavnom sastoje od snimljenih telefonskih razgovora. FOSS ih je 1. septembra zvanicno prosledio drzavnom tuzilastvu Federacije BiH, a koje je dva dana kasnije objavilo saopstenje u kome se kaze da je sluzba drzavne bezbednosti zatrazila od tuzilastva da pokrene istragu o slucaju koji je opisala kao zaveru s ciljem da se izvrši drzavni udar. U saopstenju se kaze da ce materijal biti pazljivo proucen pre nego sto se donese bilo kakva odluka o pokretanju istrage.

Prema informacijama iz tuzilastva, FOSS veruje da su Lagumdzija i druga lica odgovorni za cetiri eksplozije ispred poslovnih i privatnih zgrada u Sarajevu u prvoj polovini avgusta. Istraga o pomenutim eksplozijama je vec u toku.

Lagumdzija je brzo odgovorio na iznete optuzbe. On je 3. septembra poslao otvoreno pismo drzavnom tuziocu Federacije Bosne i Hercegovine Zdravku Knezevicu u kome se odrice svog poslanickog imuniteta i stavlja na raspolaganje tuzilastvu, imajuci u vidu ozbiljnost iznetih optuzbi.

"Svaka dobro obavestena i dobronamerna osoba ce znati da su sve ove optuzbe zasnovane na pakosnim lazima, te da bi se tvorci ovih lazi mogli naci u situaciji da odgovaraju pred licem pravde sto je uobicajeno u svakoj organizovanoj, demokratskoj drzavi", napisao je Lagumdzija u svom pismu. "Neophodno je ne samo pokrenuti krivicni postupak, vec ga i privesti kraju kaznjavanjem krivaca."

On je rekao da bi u okviru istrage najpre trebalo ispitati njega licno, kao i clanove njegove stranke. Dodao je da se istraga mora "nastaviti i okoncati ispitivanjem onih koji su fabrikovali takve monstruozne optuzbe."

Politicki analiticari i eksperti su skepticni povodom navoda u kojima se tvrdi da bi Lagumdzija mogao biti umesan u zaveru za rusenje vlade.

"Ovde je rec o namirivanju starih politickih racuna izmedju politickih suparnika", izjavio je za IWPR Ozren Kebo, glavni i odgovorni urednik nedeljnog magazina "Start". "Meni je apsolutno jasno ko stoji iza ovih optuzbi. Postoji jedno uticajno krilo u obavestajnim i medijskim krugovima i oni se bave namirivanjem starih racuna od ljudi koji im se ne dopadaju."

"Ja zaista iskreno sumnjam da su Lagumdzija i ostali planirali da sruse vladu. Muka mi je od izmisljenih skandala koji se potom podmecu javnosti kao vrhunski, senzacionalni, pravi politicki skandali. Ova zemlja se suocava sa finansijskim kolapsom i ljudi su izgladneli. Ovoj zemlji definitivno nisu potrebni isfabrikovani skandali povrh svih drugih muka."

Stav Ozrena Kebo i drugih iz medija je da ove najnovije optuzbe predstavljaju sastavni deo politicke igre u kojoj politicki rivali i frakcije vracaju jedni drugima milo za drago. Kakva god da je prava istina, svakako se zna da je Lagumdzija blizak bivsem sefu obavestajne sluzbe Alibabicu, dok Vuksic pripada aktuelnoj vladajucoj koaliciji bosnjacke Stranke demokratske akcije, SDA, i Hrvatske demokratske zajednice, HDZ.

Vuksic uziva reputaciju relativno tvrdokornog nacionaliste iz redova HDZ-a zbog cega je njegovo imenovanje za nacelnika sluzbe drzavne bezbednosti uznemirilo duhove proste godine. On bi trebalo da se pojavi u sudnici kantonalnog suda u Sarajevu 10. septembra u krivicnom postupku koji nije u vezi sa aktuelnim skandalom. Neki posmatraci veruju da je predstojece sudjenje, a ne slucaj procurelog izvestaja obavestajne sluzbe, razlog za njegovu ostavku.

Vuksic je optuzen za saucesnistvo u incidentu koji se dogodio u aprilu 2001. godine, kada su hrvatski nacionalisticki demonstranti na kratko drzali pripadnike medjunarodnih mirovnih snaga kao taoce. Vojnici mirovnih snaga upali su u zgradu Hercegovacke banke u Grudama zbog sumnji da je prosledjivala sredstva hrvatskim separatistima koji su zeleti uspostavljanje sopstvene mini drzave u juznoj Bosni.

IWPR je 4. septembra okrenuo broj Vuksicevog mobilnog telefona, ali se niko nije javljao.

Ocekuje se da ce se Vuksic izjasniti o optuzbama sledece nedelje. U medjuvremenu, FOSS ostaje bez nacelnika sluzbe po drugi put za manje od godinu dana.

Dok mnogi cekaju odluku tuzioca o osnovanosti pokretanja istrage u slucaju dokumenata FOSS-a koji su zavrшили na naslovnim stranama novina, jasno je da ce se vlada Federacije BiH naci pod zestokim pritiskom da zaustavi curenje poverljivih i potencijalno stetnih informacija. Dok je ovaj broj BCR-a odlazio u stampu, vlada je odrzala sastanak iza zatvorenih vrata pri cemu je FOSS bio jedina tacka dnevnog reda.

Nerma Jelacic je menadzer programa IWPR-a u Sarajevu.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bosna-eksplozivni-izvestaj>